

مجموعه ادبیات کهن (۳)

حکایت‌های کلیله و دمنه

برگردان به نثر روان

آگیتا محمدزاده

ویراستار

فاطمه اینانلو

سرشناسه: محمدزاده، آگیتا
عنوان و نام پدیدآور: حکایت‌های کلیله و دمنه/ برگردان به نثر فارسی آگیتا محمدزاده، ویراستار فاطمه اینانلو.

مشخصات نشر: تهران: فرهنگ رسا، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص.

شابک: 978-600-91500-5-2

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

یادداشت: کتاب حاضر اقتباسی از داستان‌های کتاب "کلیله و دمنه" است.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: کلیله و دمنه -- اقتباس‌ها

موضوع: داستان‌های کوتاه فارسی -- قرن ۱۴

شناسه افزوده: اینانلو، فاطمه، ویراستار.

رده‌بندی کنگره: ۸۱۳۹۰ ج ۸۲۸۸۶۶ ح/ ۸۲۰۳ PIR

رده‌بندی دیوئی: ۸۴۲/۳

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۴۴۹۴۲

نام کتاب: حکایت‌های کلیله و دمنه

برگردان به نثر روان: آگیتا محمدزاده

ویراستار: فاطمه اینانلو

ناظر چاپ: علی غلامی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۰

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۵۰۰-۵-۲

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین جنوبی، پست نادری، پلاک ۳، طبقه همکف

تلفن: ۶۶۹۷۱۳۴۴ - ۶۶۴۱۳۵۶۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	... اما کلیله و دمنه
۱۱	کلیله و دمنه به ایران می آید!
۱۶	گنج
۱۷	شَوْلَم شَوْلَم
۱۹	داستان بلند: شیر و گاو
۳۱	داستان بلند: عاقبت دمنه
۴۱	زاغ و مار
۴۳	ماهی خوار پیر
۴۷	شیر ستمکار
۴۹	سه ماهی
۵۱	شتر نادان
۵۵	طیطوی و فرمانروای دریا
۵۷	مرغابی‌ها و لاک‌پشت
۵۹	گواهی درخت
۶۳	موش آهن خوار
۶۵	کبوتر طوقدار
۶۹	داستان بلند: دوستان باوفا

۷۷	خرگوش‌ها و فیل‌ها
۸۱	داستان بلند: کلاغ و جغد
۸۹	کبک و خرگوش
۹۱	زاهد و دزد و دیو
۹۳	داستان بلند: یوزینه و لاک‌پشت
۹۹	فریب
۱۰۱	قوی‌ترین
۱۰۵	نادانی خر
۱۰۹	راسوی باوفا
۱۱۱	موش و گریه
۱۱۴	آرزوهای دست‌نیافتنی
۱۱۵	داستان بلند: پرنده و پسر پادشاه
۱۱۹	شیر و شغال
۱۲۹	شیر و تیرانداز و شغال
۱۳۱	داستان بلند: بلار و پَره‌من‌ها
۱۳۹	داستان بلند: زرگر و جهان‌گرد
۱۴۵	داستان بلند: شاهزاده و یارانش
۱۴۹	چنگ
۱۵۱	مرغابی نادان
۱۵۳	داروی مرگ
۱۵۵	سگ حریص
۱۵۶	روپاه و طبل
۱۵۷	مرغی که پند نمی‌پذیرفت
۱۵۹	گرگ حریص
۱۶۱	مار پیر
۱۶۳	کلاغ و کبک
۱۶۵	داستان برزویه

... اما کلیله و دمنه

کلیله و دمنه مجموعه داستان‌هایی است که قهرمانان اصلی آن گاهی حیوانات و گاهی انسان‌ها هستند. این قصه‌ها درباره کشورداری، اخلاق پادشاهان و زندگی مردم عادی می‌باشد و دارای نکات آموزنده زیادی است. به همین خاطر این کتاب از گذشته‌های دور مورد استفاده افراد بسیاری قرار گرفته است. در اولین داستان کتاب حاضر، با چند نفر از این افراد آشنا خواهید شد.

جانوران یک نقش اصلی را در کتاب دارند، نماد انسان‌ها هستند. یعنی صفات آدم‌ها را دارند: بعضی نیکوکار و راستگو هستند، بعضی دزد و خیانتکار. گاهی ساده لوح‌اند و گاهی مکار. آنها به کارهایی که انسان‌ها می‌کنند مشغولند: یکی شاه است و دیگری وزیر. یکی مادر است و دیگری پدر، فرزند، دوست و...

هریک از خوانندگان کتاب می‌تواند خود را جای یکی از قهرمانان قصه بگذارد و ببیند در لحظه‌های تصمیم‌گیری چه کار می‌کند؟ شاید یکی از دلیل‌های ماندگاری کلیله و دمنه همین نکته باشد.

اصل کتاب متعلق به کشور هندوستان است. مثلاً داستان بلند شیر و گاو، کبوتر

طوقدار، کلاغ و جغد و چند قصه‌ی دیگر، قصه‌های مردم هند است. حدود هزار و پانصد سال پیش این کتاب از زبان سنسکریت (هندی) به زبان پهلوی ساسانی ترجمه شد. در آن زمان بخشی از مردم ایران به زبان پهلوی سخن می‌گفتند. این ترجمه در زمان سلطنت انوشیروان، یکی از پادشاهان ساسانی، و به فرمان او انجام شده است. در قرن دوم هجری [حدود هزار و دویست سال پیش] شخصی به نام ابن مُقَفَّع، که ایرانی بود، کتاب را از زبان پهلوی به عربی ترجمه کرد. برخی اعتقاد دارند یک داستان بلند «عاقبت دمنه» نوشته‌ی خود ابن مُقَفَّع است. این داستان و چند داستان دیگر قصه‌های ایرانیان هستند.

حدود نهصد سال قبل، به دستور بهرام شاه، از فرمانروایان سلسله‌ی غزنویان کلّیله و دمنه بار دیگر ترجمه شد. این بار زبان عربی به زبان فارسی. کسی که مأمور این کار بود نصرالله مُنشی نام داشت. او فقط به ترجمه‌ی تنها نپرداخت. بلکه از آیات قرآن، ضرب‌المثل‌های عربی و فارسی، شعر شاعران معروف عربی و فارسی زبان استفاده کرد.

این کار باعث شد که ترجمه‌ی نصرالله مُنشی بسیار زیبا، خوش‌آهنگ و پربار شود. به همین خاطر کتاب او مشهور شد و مطالعه‌ی آن برای خوانندگان جذاب و دلپذیر بوده و هست.

... درباره‌ی کتاب حاضر

سبک قصه‌گویی کلّیله و دمنه داستان در داستان است. یعنی مثلاً در داستان بلند شیر و گاو، قصه‌های روباه و طبل، زاغ و مار، ماهی خوار پیر و چند قصه‌ی دیگر هم روایت می‌شود، همین طور در باقی داستان‌ها. برای آسانی خواندن، داستان‌ها جداگانه بازنویسی شد، البته تا جایی که به قصه‌ی اصلی آسیب نزنند.

کلّیله و دمنه، به زبانی ساده‌تر بازنویسی شد. به این صورت که آیات قرآن، جمله‌ها و شعرهای عربی و شعرهای فارسی حذف شد. چون هدف این کتاب، آشنایی کودکان

... اما کلیله و دمنه ۹

و نوجوانان با قصه‌های کلیله و دمنه است. و البته این مرحله‌ی اول آشنایی با این کتاب بزرگ است.

نصراالله مُنشی در ترجمه‌اش، از کلمه‌های هم‌معنی و آهنگین استفاده کرده بود. برای رساندن یک پیام، جمله‌های مختلفی را که معنای یکسان داشتند، نوشته بود. در این بازنویسی به جای این نوع جملات و کلمه‌ها، از زبان ساده‌تری استفاده شد. زبانی که مناسب مخاطب‌های این کتاب باشد، یعنی کودکان و نوجوانان.

آهیتا محمّدزاده

www.ketab.ir